

Obsah

Úvodní slovo starosty	1
-----------------------------	---

ČÁST I.

1. kapitola: Předmluva	3
2. kapitola: Počátky pravěkého a středověkého osídlení Skutečska	9
3. kapitola: Skuteč ve středověku	21
4. kapitola: Skuteč 1648–1849	45
5. kapitola: Problematika vývoje Skuteče v letech 1850–1918	65
6. kapitola: Doba první republiky	91
7. kapitola: Protektorát Čechy a Morava	123
8. kapitola: Mezi osvobozením v roce 1945 a sametovou revolucí 1989	139
9. kapitola: Od reálného socialismu k liberální demokracii	175

ČÁST II.

10. kapitola: Hospodářský vývoj Skutče 1860–1948	195
11. kapitola: Hudební kultura ve Skutči	219
12. kapitola: Skutečští divadelníci a ochotníci	237
13. kapitola: Junák ve Skutči	247
14. kapitola: Náboženský život – dějiny církví skutečských	255
15. kapitola: Významné architektonické památky	275
16. kapitola: Lidové stavitelství Skutečska	297
17. kapitola: Dějiny sousedních vsí	313
18. kapitola: Medailonky	337
19. kapitola: Symbolika Skutče	361

Závěr	365
-------------	-----

Poznámky	366
----------------	-----

Seznam starostů Skutče	390
------------------------------	-----

Seznam sbormistrů a dirigentů Pěveckého sboru Rubeš	391
---	-----

Seznam zkratk	392
---------------------	-----

Seznam vyobrazení	393
-------------------------	-----

Seznam pramenů a literatury	400
-----------------------------------	-----

Resumé anglicky a německy	406
---------------------------------	-----

Rejstřík zeměpisný	424
--------------------------	-----

Rejstřík jmenný	426
-----------------------	-----

Autorský kolektiv	433
-------------------------	-----

Podrobný obsah

Úvodní slovo starosty	1
-----------------------------	---

ČÁST I.

1. Předmluva	3
1.1 Poznámky ke stavu výzkumu	4
1.2 Význam a smysl studia a zpracování dějin menších obcí	5
1.3 Struktura práce	7

2. Počátky pravěkého a středověkého osídlení Skutečska	9
2.1 Stopy pravěkého osídlení Skutečska	10
2.2 Počátky středověkého osídlení	11
2.3 Kostel sv. Václava v Lažanech	13
2.4 Skuteč ve 13. a 14. století	14
2.5 Počátky Rychmburka a změny ve struktuře osídlení	18

3. Skuteč ve středověku	21
3.1 Skuteč za pánů z Vartenberka	22
3.2 Flaškové z Pardubic na Skutečsku	24
3.3 Skuteč za Arnošta Flašky z Rychmburka a ve víru husitské revoluce	29
3.4 Jan Pardus z Vratkova a z Hrádku	33
3.5 Skuteč za Pardusů z Vratkova	36
3.6 Vrchnost na Rychmburku v letech 1501–1648	38
3.7 Hospodářské poměry ve Skutči v 16. a na počátku 17. století	39
3.8 Každodenní život v renesanční Skutči	41

4. Skuteč 1648–1849	45
4.1 Obnova po třicetileté válce	46
4.2 Skuteč v 18. století	48
4.2.1 Na radnici	48
4.2.2 Sociální poměry	51
4.2.3 Cechy a řemesla	53
4.2.4 Těžká léta válečná	57
4.3 V době předbřeznové	58
4.4 Za revoluce 1848–1849	62

5. Problematika vývoje Skutče v letech 1850–1918	65
5.1 Politický život	66
5.1.1 Říšská rada, zemský sněm a samosprávná obec	66
5.1.2 Zemský sněm	66
5.1.3 Velkostatek	67
5.2 Správní vývoj Skutče	67

5.2.1 Okresní úřad ve Skutči	68
5.2.2 Okresní soud	69
5.2.3 Berní správa	69
5.3 Demografický vývoj	69
5.4 Sociální péče a hygiena	70
5.4.1 Chudinské ústavy	70
5.4.2 Hygiena	71
5.4.3 Městský lékař	71
5.5 Vzdělávání	72
5.5.1 Základní školství	72
5.5.2 Střední školství a celoživotní vzdělávání	73
5.6 Události, které ovlivnily vývoj Skutče	74
5.6.1 Požáry v letech 1862 a 1867	74
5.6.2 Válečné události v roce 1866	75
Návštěva Tomáše Garrigue Masaryka ve Skutči	76
5.6.3 Skuteč a její obyvatelstvo v době první světové války	76
5.7 Městská elektrárna	80
5.8 Bankovníctví a finančnictví	80
5.9 Hasičský sbor ve Skutči	82
5.10 Sokol	83
5.11 Muzejní spolek	84
5.12 Budování dopravní infrastruktury	85
5.12.1 Silniční doprava	85
5.12.2 Příslušenství silnic	86
5.12.3 Železnice	87
5.13 Skutečtí občané v československém zahraničním vojsku 1917–1920	90

6. Doba první republiky	91
6.1 Říjen 1918	92
6.2 Poválečná krize a cesta k prvním obecním volbám (1918–1919)	92
6.3 Na cestě ke stabilitě (1919–1923)	94
6.4 Klidná léta (1924–1927)	100
6.5 Od prosperity ke krizi (1928–1931)	104
6.6 Bouřlivý rok 1932	112
6.7 Pod rudým starostou (1932–1934)	115
6.8 V době ohrožení republiky (1934–1938)	117
6.9 Epitaf místo epilogu (1938–1939)	121

7. Protektorát Čechy a Morava	123
7.1 Protektorát	124
7.2 Prolog	124
7.3 První roky okupace (1939–1941)	125
7.4 Protektorátní přízrak (1941–1942)	129
7.5 Léta zlomu (1943–1944)	132
7.6 Čekání na konec války (1945)	135

8. Mezi osvobozením v roce 1945 a sametovou revolucí 1989	139
8.1 Specifika výzkumu období po roce 1945	140
8.2 Literatura a prameny	140
8.3 1945–1948. Doba nadějí a zklamání – politický vývoj a samospráva	141

8.3.1	Osvobození po dlouhých letech okupace – květen 1945	141
8.3.2	Skutečská samospráva	142
	Obnovení veřejného života	143
8.3.3	Volební kampaň a parlamentní volby 1946	144
8.4	1948 – Pryč od demokracie socializující	145
8.4.1	Sociální politika, proměny samosprávy a společenského života	146
8.4.2	Politická a ekonomická transformace společnosti	147
	Znárodnění kamenických a obuvnických firem, vznik Botany	148
8.4.3	Ustavení Jednotného zemědělského družstva Skuteč	149
8.4.4	Starosti nové doby	150
8.4.5	Politika a kultura ve Skutči 50. let	151
8.4.6	Hospodářská politika státu a úloha lidospřávy	152
	Radnici pod důkladnější politickou kontrolu: Kam se poděl aktivní občan?	152
8.5	Paternalistický stát, represe, občan	154
8.5.1	„Bulíčková protistátní teroristická skupina“	154
8.5.2	Striktní ideologická linie zůstává	156
8.6	Nástup do 60. let	158
8.6.1	Každodenní chlebiček 60. let	158
	Zemědělská rapsodie na pokračování	159
	Stávka prosetínských kameníků	160
8.6.2	Tisíce drobných problémů musí řešit samospráva	160
8.6.3	Ekonomická efektivita i ve školství – proč byla zrušena střední škola ve Skutči	162
8.7	Pražské jaro 1968, doba nových nadějí?	162
8.7.1	21. srpna 1968 a dny poté ve Skutči – je třeba si uchovat národní hrđost	163
8.8	Skuteč v období „normalizace“	165
8.8.1	Normalizace a konsolidace „shora“ a život „tam dole“	165
8.8.2	Skácení tří lip u děkanského kostela	167
8.8.3	Nové hlasy nesouhlasu a kritiky – Honza Vřimálek	169
8.8.4	Vánek přeměn – „bude telefonní budka na sídlišti?“	170
8.9	Období sklonku 80. let – perestrojka v SSSR se postupně hroutí. Něco je ve vzduchu	171
8.9.1	Proč poslanec našeho MěstNV ztratil důvěru?	172
8.9.2	Komunisté ve Skutči a ti ostatní	173
9.	Od reálného socialismu k liberální demokracii	175
9.1	Skutečská sametová revoluce – Anno mirabilis 1989	176
9.1.1	Vznik a ustavení občanského fóra ve Skutči	178
9.1.2	Transformace skutečské radnice	179
9.1.3	Proměny místního spolkového a společenského života	180

9.2	Příprava a průběh prvních svobodných parlamentních voleb od roku 1946	181
9.2.1	Komunální volby v listopadu 1990	182
9.3	Obraz hospodářské transformace a obnova soukromého podnikání. Privatizace a restituce	184
9.4	První žena ve funkci starosty ve Skutči. Ad bonum commuae	185
9.5	Vyrovnávání se s minulostí	185
9.6	Vox populi, vox dei	186
9.6.1	Diskuse o nové koncepci hospodářské a kulturní politiky radnice, o směřování města	186
9.6.2	Vystoupení ze sdružení „Vodovody a kanalizace okresu Chrudim, a. s.“ a ustavení městského sdružení	186
9.7	Městská samospráva a podpora kultury	189
9.8	Co se postavilo pro občana	189
	Domov pro seniory	189
	Koupaliště	190
	Krytý zimní stadión	190
	Multifunkční sportovní hala	191
9.9	Vstup do třetího tisíciletí – jací jsme?	191
9.10	Strategie rozvoje města na období 2007–2013	192
	Muzeum	193
9.11	Bilancujeme	194

ČÁST II.

10.	Hospodářský vývoj Skutče 1860–1948	195
10.1	Úvodem	196
10.2	Od cechů k živnostem	196
10.3	Dolování rud a uhlí	197
10.4	Těžba a zpracování kamene	198
10.5	Výroba obuvi	204
10.6	Textilní výroba	209
10.7	Potravinářství	211
10.8	Ostatní výrobní obory	211
10.9	Energetika	212
10.10	Peněžnictví	213
10.11	Obchod a služby	214
10.12	Závěrem	218
11.	Hudební kultura ve Skutči	219
11.1	Úvod	220
11.2	Od 17. století do 50. let 19. století	221
11.2.1	Hudba a kostel	221
11.2.2	Hudební vzdělávání	222
11.2.3	Hudba jako zábava	223
11.2.4	Lidové zvyky spojené s hudbou	223
11.3	Od 60. let 19. století do konce 1. světové války	223
11.3.1	Hudba v životě města – hudební aktivity spolků	223
11.3.2	Hudba jako zábava	225
11.3.3	Hudba a kostel	225

11.3.4	Hudební vzdělávání	226	12.3.2	Zdena Chmelařová a Marie Dusilová	246
11.3.5	Hudební soubory	226			
11.3.6	Přehled významných událostí souvisejících s hudbou – výběr	226	13. Junák ve Skutči		247
11.4	Od vzniku Československé republiky 1918 do konce 2. světové války	226	13.1	Junák, Svaz skautů a skautek České republiky	248
11.4.1	Hudba v životě města	226	13.2	Založení skautingu ve Skutči, období 2. světové války a první ukončení činnosti Junáka	248
11.4.2	Hudba jako zábava	227	13.3	Znovuoobnovení skautingu v roce 1945	249
11.4.3	Hudební soubory	227	13.4	Druhé zrušení Junáka 1950	250
11.4.4	Hudba a kostel	228	13.5	Uvolněný rok 1968 a znovuoobnovení Junáka	250
11.4.5	Hudební vzdělávání	228	13.6	Poslední zrušení Junáka	252
11.4.6	Veřejné hudební produkce – koncerty	228	13.7	Skauting naposledy obnoven	252
11.4.7	Přehled významných událostí souvisejících s hudbou	229	13.8	Skauting ve Skutči dnes	254
11.5	Od konce 40. let 20. století do převratu roku 1989	229			
11.5.1	Hudba v životě města	229	14. Náboženský život – dějiny církvi skutečských		255
11.5.2	Poslání Osvětové besedy a Klubu pracujících a činnost hudebních souborů	230	14.1	Odras husitství v náboženském životě na Skutečsku	256
11.5.3	Veřejné hudební produkce – koncerty	230	14.2	Náboženské problémy po třicetileté vále a jejich řešení	259
11.5.4	Péče o umělecký odkaz Václava Jana Tomáška a Vítězslava Nováka	231	14.3	Katolíci, evangelíci a jiní v proměňaných dalších století	264
11.5.5	Hudba jako zábava	231	14.4	Skutečští židé	272
11.5.6	Hudba a kostel	232	14.5	Epilog – rok 1989 a co dál	273
11.5.7	Hudební vzdělávání	232			
11.5.8	Lidové zvyky spojené s hudbou	232	15. Významné architektonické památky		275
11.5.9	Přehled významných událostí souvisejících s hudbou	233	15.1	Děkanský chrám Nanebevzetí Panny Marie	276
11.6	Od roku 1990 do současnosti	234	15.2	Starý hřbitov, náhrobníky	280
11.6.1	Hudba v životě města	234	15.3	Nový hřbitov	280
11.6.2	Péče o umělecký odkaz Václava Jana Tomáška	234	15.4	Špitální kostel Božího těla se špitálem	281
11.6.3	Festival Tomáškova a Nováčkova Skuteč	234	15.5	Děkanství	282
11.6.4	Hudba a kostel	234	15.6	Mariánská statue	283
11.6.5	Hudební vzdělávání	235	15.7	Městanské domy	284
11.6.6	Hudební soubory	236	15.8	Stará radnice (okresní soud)	288
11.6.7	Přehled významných událostí souvisejících s hudbou	236	15.9	Nová radnice čp. 133	289
			15.10	Okresní dům	289
			15.11	Horní škola	289
12. Skutečští divadelníci a ohotníci		237	15.12	Dolní škola	290
12.1	Družstvo divadelních ohotníků ve Skutči	238	15.13	Dům čp. 44	290
12.1.1	Vznik ohotnického divadla	238	15.14	Skutečské vily	290
12.1.2	Činnost spolku	238	15.15	Lažany – kostel sv. Václava	292
12.1.3	Stavba nové Sokolovny	239	15.16	Štěpánov – kostel sv. Matouše	293
12.1.4	Období první světové války	241	15.17	Hrad Rychmburk	294
12.1.5	Období poválečné a prvorepubliková činnost DOS	241			
12.1.6	Období druhé světové války	242	16. Lidové stavitelství Skutečska		297
12.1.7	Poválečné období a zánik DOS	242	16.1	Úvod	298
12.2	Dramatický kroužek „Skalák“, později „Dramatický kroužek klubu pracujících ve Skutči“	243	16.2	Utváření a charakteristika sídel	298
12.2.1	Vznik spolku	243	16.2.1	Nejstarší sídla	298
12.2.2	Činnost spolku	244	16.2.2	Další středověká sídla a jejich pluziny	298
12.2.3	Konec ohotnického života ve Skutči	244	16.2.3	Dotváření sídel (do začátku 20. století)	299
12.2.4	Seznam režisérů	245	16.3	Dům	300
12.3	Vzpomínky skutečských ohotníků	246	16.3.1	Konstrukce	300
12.3.1	Manželé Zástěrovi	246	16.3.2	Prostorové členění	301
			16.3.3	Topeniště a interiéry	302
			16.3.4	Výzdoba štítu a průčelí	302
			16.4	Dvůr a zemědělské stavby	303

16.4.1	Dvůr	303	18.21	P. Antonín František Tomášek (Tomaschek)	358
16.4.2	Maštale a chlěvy	304	18.22	Václav Jan Tomášek (Tomaschek)	359
16.4.3	Sýpky	304	18.23	Josef Klement Zástěra	360
16.4.4	Sklepy a haltyře	304			
16.4.5	Výměnek	304	19. Symbolika Skutče		361
16.4.6	Stodoly a kolny	305	Závěr		365
16.4.7	Sušárny ovoce a sušárny lnu (pazderny)	305	Poznámky		366
16.5	Vybavení sídel	306	Seznam starostů Skutče		390
16.5.1	Náves	307	Seznam sbormistrů a dirigentů Pěveckého sboru Rubeš		391
16.5.2	Veřejné studny a studánky	307	Seznam vyobrazení		393
16.5.3	Kapličky, sochy, kříže, zvoníčky	307	Seznam pramenů a literatury		400
16.5.4	Pomníky a pomníčky	308	Seznam zkratk		406
16.5.5	Hasičské zbrojnice	309	Resumé v angličtině a němčině		406
16.5.6	Školy	309	Rejstřík zeměpisný		424
16.5.7	Pastoušky a domky pro obecní chudé	309	Rejstřík jmenný		426
16.5.8	Koupelové lázně	309	Autorský kolektiv		433
16.6	Drobné výrobní stavby	309			
16.6.1	Mlýny a olejna na Krounce	310			
16.6.2	Mlýny a pila na Žejbru	311			
16.6.3	Mlýny na Anenském potoce	312			
17. Dějiny sousedních vsí		313			
17.1	Radčice	314			
17.2	Štěpánov	316			
17.3	Zbožnov	319			
17.4	Skutičko	321			
17.5	Lažany	323			
17.6	Lhota u Skutče	326			
17.7	Zhoř	328			
17.8	Hněvětece	329			
17.9	Lešany	331			
17.10	Žďárec u Skutče	334			
18. Medailonky		337			
18.1	Terezie Carolina Adámková roz. Štulíková	338			
18.2	Antonín Devátý	338			
18.3	Havlové	339			
18.3.1	Jindřich Havel	339			
18.3.2	František Havel	340			
18.3.3	Jaroslav Havel	340			
18.4	Antonín Jan František Hlinecký	340			
18.5	Václav František Chlumecký	342			
18.6	Josef Chroust	343			
18.7	Václav Jetmar	344			
18.8	PhMgr. Josef František Antonín Kavan - Bouda	345			
18.9	Karel Klikar	346			
18.10	Bohumil Antonín (Václav) Konečný	346			
18.11	Josef Kučera	347			
18.12	MUDr. Jan Melichar	348			
18.13	Vítězslav Novák	349			
18.14	František Jaromír Rubeš	350			
18.15	Antonín František Rybička-Skutečský	351			
18.16	Jan Sahula	353			
18.17	Mgr. Jiří Sahula	353			
18.18	Jan Antonín Svoboda	355			
18.19	Marie Tippmannová roz. Jadrná	356			
18.20	František Tocháček	358			

